

LUMINA

FOAIE RELIGIOASĂ-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an: . . . . . 12 coroane
Pe 6 luni: . . . . . 6 „
Pe 3 luni: . . . . . 3 „
Un număr 24 bani

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Constituție și autonomie

II

Vorbind în numărul trecut despre constituția bisericii noastre, am spus, cum trebuie să ținem toți la olaltă și cum trebuie să ascultăm de mai marii noștri, de conducătorii noștri bisericesti.

De astădată vom arăta în scurte cuvinte, cum trebuie să fie acești conducători ai noștri?

Cei așezați la conducerea afacerilor noastre bisericesti, din mila lui Dumnezeu și cu învoirea poporului dreptcredincios, trebuie să fie întru toate luminați și fără prihană, să aibă și dragoste și pricepere pentru chemarea lor, să fie și blânzi și cumpliți și milostivi și severi, iubitori de pace și nemitarnici, străini de lenevire și deprinși cu strădania neîntreruptă din straja dimineții până în noapte. . . . Numai fiind împodobiți cu astfel de însușiri vor putea fi socotiți ca cei mai buni și mai înțelepți fii ai poporului, pe care sunt chemați să-l povățuiască spre limanul mântuirii. Numai atunci vor fi vrednici de toată încrederea și dragostea acestui popor. Altfel vor fi niște năimiți, asupra cărora se va descărca la timpul său toată osânda Scripturii și a viitorimii.

Unul dintre sfinții părinți scrie, că preoții sunt ochii, urechile și mâinile episcopilor. Din această asemănare veți putea înțelege, iubitorilor cetitori, că preoții adevărați, cari muncesc cu osârdie, măcinându-și zi de zi puterile trupesti și sufletești spre luminarea poporului nostru, au datoria de a împărtăși stăpânilor bisericesti, episcopilor tot ce văd cu ochii, ce aud cu urechile și ce pot lucra cu mâinile lor. Iar episcopii aleg din toate aceste împărtășiri ceea ce este, ori li se pare a fi bun și folositor bisericii, dând la o parte ceea ce ar fi rău și păgubitor pentru interesele ei.

Fiindcă cei dela conducere și stăpânire au datorințele cele mai grele de îndeplinit și răspunderea cea mai mare înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, la ei trebuie să fie și mintea cea mai luminată, care stă în trupul constituției noastre bisericesti drept ca steagul în mijlocul războiului! Deci ei au nu numai dreptul, ci și datorința, să ne îndrume și să ne poruncească. Iar noi toți ceice i-am aflat pe dâșii vrednici de încrederea noastră și i-am așezat prin vot obștească la conducerea bisericii noastre, avem datorința, să le primim sfaturile, să le ascultăm îndrumările și să le împlinim poruncile, cari țințesc spre binele și înaintarea bisericii noastre.

Întreagă rânduiala firii și a lumii ne arată, că o minte luminată, o căpetenie sau un conducător trebuie să stăpânească pretutindeni mulțimile: o matcă au albinele, un conducător turmele, un călăuzitor cirezile. Biserica lui Dumnezeu încă trebuie să fie călăuzită și condusă de o căpetenie rânduită anume din mila lui Dumnezeu și după dorința obștii la această conducere. Firește, că orice căpetenie bisericască sau lumească, nu poate conduce afacerile, cari i s'au încredințat, decât cu ajutorul sfetnicilor săi, cari de asemenea trebuie să fie oameni luminați, dreپți și fără prihană!

Pe toți aceștia trebuie să-i cinstim și să-i ascultăm, căci legea de căpetenie a bisericii noastre »Statutul organic« spune anume, că obștile bisericesti sunt datoare să asculte de ordinațiunile autorității (căpeteniei) bisericesti mai înalte. (§ 123.)

Dar această poruncă a legii a fost adeseori nesocotită. Însuș alcătuitorul acestei legi, mitropolitul Andreiu baron de Șaguna, a avut mult de suferit din cauza unor porniri volnice și pătimase a celor cari ar fi fost datori să-l asculte totdeauna și să dea mul-

țămintă lui Dumnezeu, că i-a învrednicit de un astfel de păstor sufletesc. În scrisorile sale din cei din urmă ani ai vieții adeseori dă Șaguna glas durerii adânci, de care era cuprins sufletul său văzând începutul unor porniri de nesupunere și neascultare. La 1870 scria unui prietin al său, că sinodul îl privia »de nulă«, și congresul »pândia prilejul, ca să-l necinstească.« Iar la 1871 scria, că se apropie sinodul și pe dânsul îl »prind frigurile« . . . .

Urmașul mitropolitului Șaguna, Miron Romanul, în cuvântarea sa ținută la deschiderea sinodului din anul 1888 a spus în auzul tuturor, că biserica noastră cu așezămintele ei liberale a ajuns obiect de compătimire, dacă nu de răs și de batjocură înaintea altor biserici și popoare «

Noi însă trebuie să prețuim constituția noastră bisericască și s'o apărăm de atacurile, cari se îndreaptă asupra ei și din lăuntru și din afară. Căci într'însa avem o bună școală pentru creșterea poporului și luminarea lui, ca să-și poată înțelege după cuviința drepturile și datorințele sale.

Această școală va fi însă bună numai atunci, când conducătorii poporului nostru vor fi oameni cu frica lui Dumnezeu, a căror cugetare și propoveduire să nu se îndepărteze de evanghelia lui Christos.

Ne mângâiem cu nădejdea, că oicine ar încerca să strice constituția noastră bisericască, va păți ca acel nebun, despre care ni se istorisește, că într'o biserică pompoasă apucându-se de stâlpul amvonului să-l zguduie, începu a striga tocmai în cursul predicii: »vreau să dărâm această biserică«. Iar predicatorul a liniștit pe cei înspăimântați, cu cuvintele: »poftească, să încerce!« Asemenea vom zice și noi celor grabnici a lovi în constituția bisericii noastre și a surpa temelile ei: »pofțiți, încercați!«

Noi știm, că biserica noastră are dela însuș dumnezeescul ei întemeietor făgăduința vecinicii, căci zis-a Mântuitorul: »Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece«. (Marcu XIII, 31). Dar pentru ca aceste cuvinte să se adeverească și în biserica noastră, conducătorii și slujitorii ei au datorința sfântă »să stea deasupra, să mustre, să certe, să îndemne, să privegheze întru toate, să pătimească răul și slujba să și-o facă deplin«, între orice împrejurări! Să aibă pururea în vedere cuvintele apostolului Pavel (II. Corint c. 10, v. 4—5): »Armele oștirii noastre nu sunt trupești, ci puterea cuvântului dumnezeesc, cu care surpăm izvodirile minții și toată înălțarea, care se ridică împotriva științii lui Dumnezeu și robim toată mintea spre ascultarea lui Cristos«.

Duhovnic

Din sfânta Scriptură

„Cine va asculta rugăciunea omului, care postește pentru păcatele sale și iarăș merge și face aceleași, și ce a folosit, smerindu-se pe sine? (Sir. 34, 28—29).

Dumineca lăsatului de brânză

Dr Lazar Iacob

„Zis-a Domnul: de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel cereșc. Iară de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta vouă greșalele voastre. Și când postiți nu fiți ca fătarnicii triști, cari își smolesc fețele lor, ca să se arate oamenilor că postesc; amin zic vouă, că își iau plata lor. Iară tu când postești unge-ți capul tău și fața a o spală, ca să nu te arăți oamenilor că pos-

tești, ci Tatălui tău cel-ce este întru ascuns; și Tatăl tău cel-ce vede întru ascuns, va răsplătiție la arătare. Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde moliile și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci vă adunați vouă comori în cer, unde nici moliile, nici rugina nu le strică și unde furii nu le sapă, nici le fură. Că unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră“. (Matei c. 6, v. 14—21).

*

În șirul Duminecilor pregătitoare pentru postul mare am ajuns la cea din urmă, care se numește Dumineca lăsatului de brânză.

În cursul săptămânilor de până aci, sfânta Biserică a căutat să trezească în credincioși gânduri nouă. A încercat toate, ca să-i îndemne la înnoirea sufletului, sau — cum zice o cântare bisericască — a zis un puternic: „Vino-ți întru pricepere omule!“

Acum, la începutul luptelor mari sufletești, nu va strica să ne mai îndreptăm gândul la învățăturile primite. Unui creștin bun și luminat îi stă bine, dacă își dă seamă totdeauna de credința sa. Iar mie nu-mi este lene, a scrie din nou un lucru, știind că acesta este de folos creștinului.

În Dumineca vameșului și a fariseului ne-am ales cu învățătura: să fugim de mândrie și să câștigăm smerenia sufletească, pentru că smerenia dă cheia fericirii.

În Dumineca fiului rătăcit biserica a arătat bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu, care primește și iartă pe oamenii păcătoși. Așadar să avem curaj și încredere.

Și dacă omul nu se lasă mișcat prin bunătatea lui Dumnezeu, biserica vrea să-l deștepte prin judecata Lui. Pentru aceea în Dumineca lăsatului de carne ne-a zguduit prin icoana judecății din urmă.

Iar acum, în Dumineca lăsatului de brânză, ne aduce aminte de scoaterea strămoșilor noștri, Adam și Eva, din rai. De aceea cântările din această zi sunt tot atâtea tânguiri și plângeri pentru fericirea pierdută.

Și care a fost cauza unei nenorociri

așa de mari? Măncarea din pomul oprit, care a avut rod frumos și plăcut, dar a amărât viața omenirii întregi. Și fiindcă neînfrânarea a pricinuit nenorocirea aceasta, pentru aceea biserica ne dă astăzi învățătură despre post.

*

Postul, ca mijloc de înfrânare, îl aflăm în toată vremea și la toate popoarele. Noi, creștinii, l-am primit dela Mântuitorul Cristos. El înainte de începerea lucrării sale — a ținut post de patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Prin aceasta ne-a învățat, ca și noi să ne pregătim pentru lucrurile mari prin post.

Postul urmărește țința, ca — prin înfrânarea de mâncări și beuturi cari deșteaptă în om poftă și ispite — să ne abată dela plăcerile și desmierdările lumești și să slăbească stăpânirea aspră a corpului asupra sufletului. Biserica prin post vrea să deslege sufletul de legăturile acestea, ca omul să vadă și să admire chipul lui Dumnezeu, lucrat de mâna Făcătorului în inima fiecărui om.

Postul adevărat va fi așadar un mijloc de desăvârșire și de înălțare la frumusețea cea dintâi a sufletului; va fi mai departe un semn văzut al părerii de rău pentru păcatele, cari strică frumusețea sufletului.

Dar postul este și un mijloc de disciplină și de stăpânire de sine. Creștinul știe, că toate sunt bune, câte a făcut Dumnezeu și nimic nu-i de lăpădat. Dar sfântul apostol Pavel ne spune, că toate sunt slobode, dar nu toate sunt de folos. Toate-mi sunt slobode, însă eu nu vreau să mă las rob de vre-o poftă sau patimă, ci vreau să fiu stăpân pe mine. Și prin ce se lasă omul mai ușor ispitit, decât prin mâncări și beuturi alese? Pentru aceea cine vrea să fie slobod, trebuie să-și înfrâneze poftăle acestea. În felul acesta postul va fi proba voinții și un semn al stăpânirii de sine.

Dar cum să fie postul nostru?

Mântuitorul zice: „Când postești unge capul tău și fața ta o spală“. La evrei

FOIȚA „LUMINEI“

E ziua ta iubite...

(13. Oct. 1916)

E ziua ta, iubite, și aducerile aminte
În rânduri nesfârșite îmi trec pe din-nainte,
Și crai în lumea — atâtor fugare amintiri
Răsare chipu-ți mândru, cu dulcile-ți priviri.

E ziua ta, în care ni-s'a 'mplinit sorocul,
În mica noastră casă să 'mbrățișem Norocul,
Cu ochii-i mari și negri, cu părul 'ntraurit,
Cum te zăream prin visuri și aievea te-am dorit.

Căldură și lumină tu ni-ai adus cu tine,
Și cântecul pe buze și zile dragi, senine;
D'atunci la zi ca astăzi, în șase anișori,
Noi ți-am adus prinosul în cântece și flori.

Azi încă ți-l aducem de ziua ta, iubite,
Dar numai flori de toamnă cu lacrimi stropite;
Căci cântec vesel n'avem: din sferile de sus
Tu l-ai adus cu tine — cu tine l-ai și dus.

G.

Floarea lacrimilor

Emil Gârleanu

Porunci-se Irod; dela un capăt la altul al
Vifleemului mișunau călăii. Fierul săbiilor se
pătă de sângele copiilor nevinovați. Mamelê își
sfășiau sânul, care îi hrăni-se; înebunite de durere
strângeau la piept păpuși de sdrențe și strigau:
„Mi l-ați luat pe unul, acum am altul!“
Din fundul palatului Irod n'auzeă gemetele de
durere, nici scrâșnirile de furie, nici suspinele
de desnădejde. Dar Irod credea, că printre copiii
uciși va fi și cel a cărui naștere au vestit-o cei
trei crai dela răsărit.

În vremea aceasta Iosif străbătea pustiul,
ducând de căpăstru azinul, pe care călătorea
Maria în brațe cu Isus.

Fugeau de urgie.

Spaima îi gonea; arșta le topia puterile;
nădejdea îi chemă.

În miezul zilei soarele prăjiă nisipul; azinului
i-se muiară genunchi. Iosif îl oprî o clipă,
ajută Mariei să se coboară, și o sfătul să se
odihnească vre-o câteva clipe la umbra rară a
unor spini.

Maria se așeză jos, să hrănească pruncul,
Iosif rămase în picioare, cu privirile la copil;

iar azinul se apropie, adulmecând cu botul umed spre fecioară, ca și cum ar fi mirosit și el izvorul laptelui binefăcător.

Pruncul sugea durmind; îi eră obrazul fraged; gura rumenă ca mărgeanul; de sub scufița (căciulița) albă părul galben ca aurul ieșea, aruncând par'că o cunună de raze de jur-împrejurul capului.

Și cum îl privea, ochii Mariei se umeziră.

Ce le făcu-se copilul oare? Cu ce le greși-se? De ce îl prigonesc?

Ridicându-și privirile, Maria, și le aținti în zare. De acolo departe, ele întâlniseră o vedenie grozavă. Muma tresări din adâncul măruntaielor ei și, fără să spuie un cuvânt, izbucni într'un plâns sfâșietor.

Căzând pe obrazul copilului lacrimile fierbinți îl treziră. Zăbind Isus își duse atunci mânuța la obrazul mamei. Iar Iosif o întrebă: „De ce plângi tu, Marie?“

Femeia nu răspunse, dar fiindcă nu avea cu ce să-și ștergă lacrimile, luă scufița copilului, și o dusă la ochi.

Într'un târziu, când să plece iar la drum, Maria văzù că scufița îi udă de lacrimi. Și căutând, zări tulpina uscată a unui spin, și puse scufița în vârful ei să se usuce.

Știrile săptămânii

eră datina a-și unge părul și a-și spăla fața la zile de bucurie și mai ales la ospețe. Mântuitorul prin cuvintele de sus ne învață, ca postul nostru să fie vesel și de bună voie; să izvorească din îndemnul nostru și nu din silă. Când postim să fim veseli, iar nu triști, știind că este vorba de câștigarea darului lui Dumnezeu, pierdut prin păcatele noastre.

Mântuitorul ne învață mai departe: „Ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău celui întru ascuns, și Tatăl tău celce vede întru ascuns, va răsplăti ție la arătare“.

Noi să nu postim de dragul oamenilor și cu gândul de a storce laudele lor, cum făceau odinioară fariseii. Postul nostru e îndreptat către Dumnezeu și vrea să fie o desvălire a gândurilor și simțimentelor noastre înaintea lui Dumnezeu. Noi să nu postim numai cu trupul, ci să postim mai ales cu sufletul. Să ne pară rău, că am păcătuit și să luăm hotărârea tare de a nu mai păcătui și de a ne feri de toate lucrurile slabe — acesta va fi postul adevărat. Astfel de post are plată dela Dumnezeu, be când simpla reținere dela mâncare și beutură — fără gând de îndreptare — nu are nici un preț.

Prorocul Isaia zice despre acest post din afară: „De ți-ai strâmbă ca un cerc grumazul tău și de ai așterne sub tine sac și cenușă, nici așa nu veți chema post primit: nu de acest fel de post am ales eu, zice Domnul. Ci desleagă toată legătura nedreptății... rumpe toată scrisoarea cea cu nedreptate. Frânge celui flămând pâinea ta și pe săracii cei fără casă du-i în casa ta, de vezi pe cel gol, îmbracă-l și nu trece cu vederea pe ceice sunt din seminția neamului tău“. (58, 5—6).

Dacă vrei post adevărat, desleagă toată legătura nedreptății, fă bine și ține post de păcate și nu numai de bucate. Astfel de post e plăcut lui Dumnezeu și nu va întârzi a-l răsplăti în ziua arătării sale.

Cu astfel de gânduri să începem postul, ce ne stă înainte. Să ne pregătim sufletește și trupește pentru primirea Domnului Cristos, care merge de bunăvoie la Golgota, să rabde, bătăi, chinuri și moarte pentru păcatele oamenilor.

Iosif mângăie azinul, ajută apoi Mariei să se ridice, dar când Maria se întoarce, să ia scufița, rămase locului uimită: tulpina spinului se prefăcuse în luger (cotor) verde, și în locul scufiței strălucea o floare albă ca zăpada, deschisă ca un potir de cristal.

Și pruncul iar zâmbi; iar Maria lăsa pe Iosif să potrivească înainte căpăstrul azinului, și nu-i spuse nimic despre floare, de teamă să n'o rupă. Și plecară.

Maria își desfăcă părul, care par'că luase ceva din mireazma neasemănată a floarei, și feri capul lui Isus în umbra lui...

Și de atunci până astăzi *crinul* culege, în potirul floarei lui, cele dintâi lacrimi de rouă ale dimineții.

Ce este prietenia?

O copilă ce adoară pe doi oameni de-odată, și în schimb pentru iubire — ea nu vrea nici o răsplată. E frumoasă, dar modestă — și când unul o respinge Părăsește și pe altul — fără a râde, fără a plânge, Foarte rar se reîntoarce, pe unde a mai fost odată Sau de cumva chiar se 'ntoarce, — nu mai e adevărată.

G. Simu

Mersul războiului. Comunicatele statului major al Monarhiei și agenția telegrafică ungară ne vestesc următoarele:

Marți seara la ora 7 s'a subscris la Buftea pe de o parte între Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia, pe de altă parte între România următoarea înțelegere:

1. România abdice în favorul puterilor aliate la întreaga Dobroge, până la Dunăre.

2. Puterile împătritei alianțe se vor îngriji, ca României să i-se asigure peste Constanța calea comercială la marea neagră.

3. România primește în principiu îndreptarea de graniță cerută de Austro-Ungaria în spre România.

4. Asemenea admite o regulare a relațiilor economice, corăspunzătoare situației.

5. Guvernul român se obligă, ca îndată să demobilizeze cel puțin opt divizii. Demobilizarea o va face comandamentul suprem militar al armatei lui Mackensen și comandamentul suprem militar român. Îndată ce s'a restabilit pacea între Rusia și România, va trebui demobilizat și restul armatei române, afară de acele trupe, cari sunt necesare pentru susținerea ordinii.

6. Trupele române vor goli îndată teritoriile ocupate din Austro-Ungaria.

7. România se obligă, să sprijinească trupele puterilor centrale în drumul lor peste Moldova și Basarabia spre Odessa.

8. România se obligă, că va concedia îndată din serviciul său pe ofițerii, cari fac parte din statele cari sunt în război cu puterile centrale. Acestor ofițeri puterile centrale le garantează călătorie liberă.

Acest tratat intră momentan în vigoare.

Pertractările de pace cu România se continuă la Cotroceni și sunt nădejdi, că în curând România va fi iarăș pe partea aliaților ei de odinioară.

Prietenii de odinioară încep să nu se mai înțelegă. Așa Iaponia se pregătește contra Rusiei, iar ententa, e vorba, să declare război Rusiei.

La frontul italian și vestic comunicatele oficiale n'au vești mai de seamă.

Alegerea de prezident la „Comunitatea de avere“.

Cea mai însemnată instituțiune economică românească din Bănat: „Comunitatea de avere“ și-a ales Sâmbătă în 9 Martie a. c., pe conducătorul său. Avera de 70 de milioane, dăruită grănicerilor bănațeni pentru credința lor nestrămutată față de Tron, a ajuns astfel să aibe nou îndrumător. Adunarea a fost condusă cu demnitate de vicepreședintele, părintele Pavel Magdescu, având la dreapta sa pe comisarul guvernului: Il. Sa d-l primcomite Dr O. Eöttevényi.

Prezenți sunt 86 din 98 reprezentanți. Protocolul îl scriu prim-magistrul A. Diaconoviciu și prim-contabilul I. Dobromirescu. Bărbați de încredere se aleg: Tomek Ferenc, Alexa Țigris, Freiler Ferenc, și Nicolae Simeria, iar verificatori: Keresi György și Tima Gărău. A lăsat impresie parentarea regretatului prezident Patriciu Drăgălina. Votării i-a premers recomandarea reprezentanților Simeria și Țigris, ca încrederea „Comunității de avere“ să se concentreze de astădată în persoana candidatului Octavian Bordan. Reprezentantul Dr Ion Sirbu accentuează, că programul, cu care dânsul a candidat, este cel al grănicerilor și subliniază felul cum se face alegerea de astăzi.

Din urnă iese învingător cu 83 voturi contra unul, primarul orașului Caransebeș: Octavian Bordan, care ocupând prezidiul își desvoltă programul. „Nu e grănicer, dar activitatea sa publică de 20 ani a desfășurat-o pe teritorul grăniței, cunoaște deci dorințele grănicerilor; pe cari va căuta să le și întruchipeze. Va nizu pentru lărgirea cadrelor de până acuma ale acestei instituțiuni și pentru o productivitate mai mare pe teren material-economic și cultural. Mijloacele trebuincioase pentru această productivitate le va asigura prin reforme economice. Are în vedere sentința: „Cine este contra reformei numai din motivul că e inovație, cu timpul va trebui să primească și o astfel de inovație, care nu mai este reformă“. — Materialicește e independent; nu e interesat în nici o direcție, e liber de orice influință străină; nu e omul vorbelor ci al faptelor. Va lucra pentru întărirea instituțiilor culturale din graniță și pentru înmulțirea acestora“.

Comisarul guvernial asigură „Comunitatea de avere“ și pe mai departe de sprijinul său și dorește noului prezident putere și energie, ca să-și poată îndeplini programul desfășurat. — Adunarea se sfârșește făcându-se ovații atât comisarului, cât și prezidentului.

Alegerea de primar în Caransebeș. Prin alegerea d-lui Octavian Bordan de prezident la „Comunitatea de avere“, postul de primar al orașului Caransebeș a devenit vacant. Pentru în-cunjurarea agitațiilor electorale, ce eventual s'ar fi desfășurat în jurul ocupării acestui post de importantă netăgăduită pentru orașul nostru, vice-comitele comitatului Căraș-Severin, d-l Aurel Issekutz a conchemat reprezentanții orășenești la o consfătuire, la care apoi s'a proclamat candidatura senatorului orășenesc din Logoj: Friedrich Pauck. D-l Pauck este un slujbaș destoinic și e bine cunoscut și în orașul nostru.

Majestatea Sa Regina a dat naștere, Duminecă la orele 10 și $\frac{3}{4}$, unui copilăș robust. Această veste îmbucurătoare a fost adusă la cunoștința publicului prin 101 pușcături de tun.

Nou avocat român. În Panciova și-a deschis cancelărie tinerul avocat Dr Ștefan Mioc. Îndemnăm poporul din acele părți măr-ginașe, să sprijinească pe acest distins tiner al nostru, de a cărui activitate legăm frumoase nădejdi.

Logodnă. Dșoara Veturia Firu, fiica învățătorului Nicolae Firu din Oradea-mare, s'a logodit cu medicul Dr Ioan Mateiu.

† **Macrina Câmpianu**, preoteasă în Prigor, a reposat în 22 Februarie a. c. A fost o femeie împodobită cu cele mai alese calități și o mamă de model.

† **Petru Banda**, jude comunal în Rusca, a reposat în etate de 56 ani. A fost înmormântat de preoții Pavel Șandru, Ion Sirbu și Ilie Pepa. Panegiricul l-a rostit părintele Șandru. Fiind repositul om de frunte și de omenie, a fost petrecut la groapă de mult popor în frunte cu intelectualii din jur. (H.)

† **Veturia Popoviciu**, fiica de 18 ani a preotului nostru Traian Popoviciu din Mramorac, a reposat. O deplâng nemângăiații părinți și număroase rudenii, cărora Dumnezeu bunul, să le deie mângăiere.

Pentru soldați. Lăsarea acasă a soldaților bătrâni de 50 și 51 de ani este pusă în vedere pentru timpul cel mai apropiat. Tinerii născuți în anii 1891—1894 vor fi din nou azențați între 10 și 30 Aprilie și apoi cei aflați buni pentru miliție, vor intra la serviciu în 15 Maiu. — Toți glotașii, cari la timpul său au fost aflați de apți pentru serviciu fără arme, vor fi în timpul cel mai scurt chemați sub drapel.

Preot român milionar. Profesorul de cântare dela seminarul greco-catolic din Logoj, părintele Aurel Popoviciu, a câștigat la loterie un milion de coroane. Lozul a fost tras deja în 1915, dar abia acum a dat fericitul profesor de urma numărului.

A treia recvirare. Nici bine nu s'a sfârșit recvirarea a doua și se fac dispoziții pentru revirarea a treia din motivul, că porția pentru fiecare persoană s'a redus din nou. Anume de acum înainte se lasă la lună de fiecare cap 9 kgr. grâu sau cucuruz, sau 8'4 kgr. făină.

Conducerea armatei va pune la dispoziția economilor, pentru lucrul câmpului, în vara aceasta 3000 de cai și anume: jumătate în Iunie și jumătate în August. În primul rând vor căpăta cai aceia, cari și în timp de pace au avut cai erariali, apoi aceia, dela cari s'au recvirat caii, și au trebuință neaparată de trăgători.

Cătră colaboratori. Dorim, ca cuprinsul „Luminei“ să fie cât mai variat Dreptaceea vă rugăm, să binevoiiți a-ne trimite articole scurte, cuprinzătoare, limpezi și pe înțelesul poporului.

Cărți bune. În tipografia „Poporului Român“ din Budapesta (VII. Ilka utca 36) apar câteva cărți bune sub numirea „Carte pentru toți“. Până acum au ieșit de sub tipar 9 numere și anume: 1. Liga celor cu părul roșu 2. Câteva povestiri și multe adevăruri. 3. Nevele și schife din literatura maghiară. 4. Cetitorul de Maxim Gorki. 5. Primăvara, roman de Al. Ciura. 6. Mun-

SFATURI MEDICALE

Boalele lumești

Dr Mihail Pop, medic balnear

O plagă mare s'a ivit în urma războiului, asupra căreia îmi țin de datorință să atrag atențiunea acelor intelectuali ai noștri, cari vin mai des în atingere cu poporul dela sate. Această plagă a pus pe gânduri guvernele și oamenii de seamă ai tuturor popoarelor. Cu ea trebuie să ne ocupăm deci și noi, cu atât mai mult, că este în deobște cunoscut, că poporul nostru în cele ale sănătății e îndărătnic și fatalist. E vorba de boalele venerice, sau de așa numitele *boale lumești*. Asupra istoricului, simptoamelor (semnelor) acestor morburii nu mă estind, pentru că oricât de isteată ar fi expunerea acestor boale, laicii cu greu le-ar pricepe, cu atât mai mult, că în unele părți nici cei mai învățați medici nu se unesc în păreri.

Deastădată voesc numai să sfătuesc pe tot natul, că ori-ce scursoare sau rană ce s'ar ivi la organele genitale, trebuie imediat aratăta medicului. Iar sfaturile ce ni-le dă medicul trebuie să la urmă cu punctualitate.

În urma războiului boalele acestea s'au lătit și se lătesc pe zi ce merge în mod înfiorător. Urmările lor sunt și vor fi de tot grele atât pentru însuși cel bolnav, cât și pentru urmașii, fii și nepoții acestuia, cari le moștenesc prin naștere.

Considerând că poporul nostru nu are răbdare să steie cu lunile, ba chiar și cu anii sub cură medicală și că orice îmbunătățire trecătoare o ia drept vindecare, — boalele acestea de lungă durată sunt un adevărat pericol pentru neamul nostru.

Poporul nostru e dela fire sănătos, la ce contribue și ocupația sa. Nașterile sunt multumitoare. Dar nemulțămitoare este mortalitatea copiilor. Motivul de căpetenie al acestei plăgi e, că Românul nu e în stare să aprecieze valoarea economică a omului. Dacă luăm în considerare toate cele espuse până aci, ne putem da seamă cu ușurință de urmări.

În praxa mea medicală de 24 ani, care a fost întreagă consacrată poporului românesc, am avut prilej să cunosc toate părțile bune, dar și cele rele ale acestuia. Pe când înainte de război se iveau numai ici-colea câte un caz, acum în anii din urmă se ivesc cu duiumul.

Cel mai ieftin și mai bun loc de tratament ar fi spitalul, unde atari bolnavi sunt și trebuie să fie îngrijiți gratuit, ba în urma ordinațiunilor ministeriale din vigoare, și călătoria pe calea ferată e grătuită, dacă respectivul se adresează autorităților administrative. Dar poporul nostru are mare antipatie față de spital. Această antipatie se datorește faptului, că el ajunge în mediu cu totul străin. Medicii și personalul de serviciu în cea mai mare parte nu-i pricep limba și dacă și vorbește cineva românește, vorbește un limbajiu de tot pocit. În fine sunt împrejurări neatârnatore de voința noastră; deci trebuie să ne acomodăm și să ne folosim de tot posibilul favorabil, pentru a-ne mântui viața și sănătatea.

În reasumat avem datorință, să sfătuiim poporul, ca să nu ascundă boala; ba cât mai de grabă să se adreseze și arate medicului și să urmeze cu punctualitate numai sfaturilor lui și nici decum povețelor celor nepricepuți, pentru că în mulțimea simptoamelor și complicațiilor, ce sustau în urma acestor boale, nu arareori e pus la îndoială și cel mai iscusit specialist, necum un laic, sau un nepriceput să poată să-ți dea oarecare orientare, sau îndrumare folositoare.

ții noștri aur poartă. 7. Ce-i frumos și ce-i urât și 8-9. Medicul de casă. Prețul unui număr 40 și 12 numere în abonament 4 cor. 30 fil. Recomandăm cetitorilor noștri această mică, dar interesantă bibliotecă.

PENTRU ECONOMI

Prețul nou al bucatelor

Războiul acesta îndelungat a încărcat precum toate țările — așa și țara noastră cu grele datorii, cari cresc pe zi ce merge. Noul nostru ministru de finanțe (peste treburile de bani) a spus mai deunăzi, că Ungaria cheltuește acum cam 740-760 milioane de coroane la lună pentru război. Dacă deci războiul mai ține mult, datoria crește grozav. Deci trebuie căutate toate izvoarele de venit, din care în câteva zeci de ani să se replătească datoria cu camete cu tot. Între aceste izvoare este plănuț și acela, ca să se producă pe viitor **bucate mai multe**. Ca să ai bucate mai multe, trebuie să lucrî pământ mai mult și să-l cultivezi mai bine. Cum poporul român este agricultor, sau lucrător de pământ, are datorință patriotică a produce cât de multe bucate. Până acuma țaranii noștri și-au dat în această privință toată silința, cu toate-că nu prea erau acasă bărbații. Au lucrat femeile. Lucrătorii erau scumpi, încât prețul bucatelor adunate toamna nu prea acoperea toate cheltuelile cu lucrul.

Ca să se îndemne poporul, să producă cât de multe bucate, stăpânirea țării a ridicat cu ordinațiunea sa din 22 Februarie a. c. Nr. 764/1918 M. E. prețul bucatelor pentru anul 1918. Așa va fi o majă metrică:

Grâu	Cor.	60.—
Săcară, grâu mestecat, orz, ovăs, porumb (cucuruz) comun (dinte de cal etc.) și mestecat	"	52.—
Porumb de soiu (cinquantin, florentin etc.)	"	60.—
Hrișcă	"	150.—
Fasole	"	100.—
Mazăre	"	120.—
Lințe	"	150.—
Bob	"	90.—
Măzărice	"	90.—
Măzărice de nutraț	"	150.—
Rapiță	"	110.—
Semințe de cânepă, in, curcubătă și floarea soarelui	"	150.—
Mac	"	350.—
Napi de zahăr	"	14.—
" nutreț	"	8.—
Cartofi	"	18.—

Prețul de sus se referă la așa numita marfă de comerț, la stațiunea de încărcare, contra bani gata, fără saci, a cărora preț poate fi scotit separat.

Cu toate acestea făina de rând nu se va scumpi, ca să nu se îngreuneze traiul celor săraci. Va fi mai scumpă numai **făina cea fină**.

De altă parte bucatele se vor recvira la împlătit (treierat) **toate**, și toți deopotrivă vor primi apoi **porția** satorită de diregătorie pentru trebuințele lor.

Pentru bucatele din recolta anulu i1917, rămân în vigoare prețurile maximale de până acum.

Sămânța de primăvară. Deodată cu ivirea razelor călduțe de primăvară ale soarelui câmpiile se înălbesc de harnicji noștri plugari, — astăzi numai copii, moșnegi și femei, — cari strătaie cu plugurile sclipitoare glia străbună. Se ivește însă întrebarea, ce ni se pune cu înțetire, că ce vor sămăna oamenii. Sămânța doară în mare parte a fost recvirată. Atragem deci încă de acum luarea aminte a celor-ce au datorință să grijască de interesele binepricepute ale poporului, ca să pună la dispoziție de cu vreme economilor noștri **sămânța** trebuincioasă. E în interesul țării, ca nici un petec de pământ să nu rămână nemuncit. De aceea primăriile, notarii să grijască, ca casele rămase fără brațe bărbătești, să capete prizoneri, iar soldații concediul, pus în vedere și de ministru, pentru lucrul câmpului.

Zilele săptămânei	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	1	Cuvioasa muceniță Eudochia (126)
Vineri	2	Sf. mucenic Teodot (320).
Sâmb.	3	Sânbăta cuvioșilor părinți.
Dum.	4	Duminea lăsatului de brânză.
Luni	5	Cuv. mucenic Conon (100).
Marți	6	Sf. 42 mucenici din Amoreia
Merc.	7	Sf. m. Eugenie, Eterie.

Pentru mica economie a Peasfințitului episcop Miron se caută

Sămânța de trifoi 10 kilgr.

Sămânța de cânepă câteva kilgr.

Cine ar avea de vindut, să se adreseze Administrațiunii foii „Lumina“, sau direct Preasfinției Sale.

C a u t

o fată orfană de 12-14 ani, pe care în schimbul ajutorului ce ni-l va da în casă, o voi crește, înzestra cu îmbrăcăminte și îi voi pune și o modestă sumuliță la o parte, pe când se va marita.

A se adresa la *Romul Muntean* paroh în *Temesliget* (comit. Timiș). 3-1

Cumpărați și cetiți .. .. CALINDARUL de BUZUNAR .. .. pe anul 1918

Cel mai elegant și mai drăguț calendar apărut anul acesta, de folos pentru soldați, economi, tineri, studenți, preoți, învățători, cuprinzând un bogat material literar, poezii din război, povești, nuvele, îndrumări, măsurii și legi noi, despre ajutorul de stat, despre scumpirea biletelor de tren, despre noile ordinațiuni date de guvern în chestia bucatelor, creșterii porcilor, cari soldați pot fi retrași de pe front, sosirea trenurilor, căți alegători români vor fi în Ardeal. Apoi povestiri de toată frumsețea. Sfaturi practice pentru economi și soldați. Multe chipuri. Prețul numai 1 cor. 30 cu porto cu tot.

Comandați cât de iute, altfel se vând toate, — la „Poporul Român“, Budapesta VII., Ilka utca 36. 10-2

Nr. 654 E. ex. 1918.

Publicațiune

Consistorul diecezei gr. or. române a Caransebeșului dă în arendă pe calea ofertului în scris domeniul diecezan din Marghita-mare constător din circa 838 jugere pe anii economici 1918/19, 1919/20 și 1920/21.

Cei-ce doresc a lua în arendă acest domeniu să se adreseze numitului Consistor diecezan pentru a li-se trimitte condițiunile de esarendare.

Ofertele împreună cu vadiul în bani gata, sau în hârtii de valoare acceptabile, au să între la subsemnatul Consistor diecezan până în *Maiu stilul nou 1918*.

Ca vadiu e satorită suma de 10% din arenda oferită pe periodul de 3 ani.

Consistorul eparhial își rezervă dreptul a decide liber asupra ofertelor și a respinge ori și care ofert necorespunzător fără nici o motivare.

Caransebeș, din ședința consistorială, ținută în 31 Ianuarie 1918.